

Nr 1083

Av herr **Hansson** i Skegrie, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Statens jordbruksnämnds delfond: Lagring av jordbruksprodukter för beredskapsändamål.*

(Lika lydande med motion nr 927 i Första kammaren)

Riksdagsbeslutet 1967 om att vår fredsmässiga jordbruksproduktion skulle sänkas till en självförsörjningsgrad av 80 % skedde under förutsättning av en ökad beredskapslagring av produktionsmedel och livsmedel. Man tog härvid sikte på att försörjningen skulle kunna klaras under en avspärrningsperiod av tre år.

Den undersökning, som statens jordbruksnämnd gjorde 1968 rörande livsmedelsberedskapen, visade emellertid att beredskapsmålsättningen inte förverkligats. Redan vid en självförsörjningsgrad av cirka 90 %, som kännetecknar det aktuella läget, är den inhemska jordbruksproduktionen otillräcklig för att tillsammans med lagren fylla avspärrningsbehovet av livsmedel. Ett sammanfattande resultat av undersökningen var att det under nuvarande förhållanden med en självförsörjningsgrad vid normala väderleksförhållanden av drygt 90 % skulle behövas ungefär en tiodubbling av beredskapslagren av jordbruksprodukter och produktionsförnödenheter för att under en treårig avspärrningstid säkerställa en livsmedelsförsörjning motsvarande uppställda kriskostnormer.

Vid 1969 års riksdag var frågan om livsmedelsberedskapen på grundvalen av ovanstående särskilt uppmärksammas. Men någon egentlig förbättring av beredskapen kunde dock inte uppnås. Jordbruksministern framhöll emellertid i 1969 års riksdags jordbruksdebatt, att han skulle ta ställning till den långsiktiga lagringen sedan jordbruksnämnden kompletterat sin översyn med utredningar om ersättningsproduktion och krigsförsörjning.

Dessa utredningar fullföljde jordbruksnämnden under 1969. På denna grundval har nämnden lagt fram en långsiktig plan för beredskapslagring. Planeringen går ut på en successiv uppbyggnad av lagringskapaciteten för att vid 1970-talets mitt nå målet, d. v. s. balans mellan jordbruksproduktion och lagring. Lagringskapaciteten skulle då vid mitten av 1970-talet vara uppe i omkring en miljard kronor — en godtagbar livsmedelsberedskap vid mitten av 1970-talet. Denna plan har godkänts av i stort sett alla remissmyndigheter.

För ett första steg i denna långsiktiga uppbyggnad begärde jordbruksnämnden i sina petita inför budgetåret 1970/71 en ökning av beredskapslagren med omkring 50 miljoner kronor. Dessa pengar skulle användas för ökad lagring av animaliska livsmedel, socker och torrjäst samt för att öka beredskapslagren av oljekraftfoder och animaliskt proteinfoder.

I årets statsverksproposition har departementschefen trots sitt yttrande i 1969 års jordbruksdebatt inte varit beredd att föreslå en utökad lagring vad gäller den långsiktiga lagerutbyggnaden. För förstärkning av försörjningsberedskapen förordas i jordbrukshuvudtiteln endast att regeringen skall bemyndigas att vid krig, krigsfara eller andra omständigheter av synnerlig vikt för rikets försvarsberedskap disponera en rörlig kredit i riksgäldskontoret om högst 50 miljoner kronor för beredskapslagring m. m.

Jordbruksnämnden har genom sina utredningar påvisat den absoluta nödvändigheten av att livsmedelsberedskapen förstärks väsentligt. Det är anmärkningsvärt att regeringen avvisat nämndens förslag. Den rörliga kredit på 50 miljoner kronor, som regeringen i stället för av jordbruksnämnden begärda 50 miljoner kronor vill ställa till förfogande vid krig, krigsfara eller andra helt extraordinära förhållanden, kan knappast bedömas ha större praktisk betydelse för den aktuella frågan om nödvändig förstärkning av livsmedelsberedskapen. Med de starka begränsningar som enligt jordbrukshuvudtiteln skall gälla i fråga om dispositionen av medlen kan åtgärden knappast tillmätas reellt värde ur beredskapssynpunkt. Under de förhållanden som förutsätts för kreditens frigörande blir sannolikt möjligheterna att på världsmarknaden göra inköp av för vår livsmedelsberedskap väsentliga förnödenheter starkt beskurna. De varor som vi till äventyrs kan anskaffa kommer då att betinga helt andra och högre priser än i normala lägen. Därtill kommer att departementschefens förslag i fråga om krigsförsörjningen i realiteten måste innebära försämrad avspärrningsförsörjning.

Anmärkningsvärt är också att departementschefen avvisat jordbruksnämndens krav på förstärkning av dess kansliorganisation för beredskapsärenden — trots att organisationen tillförts ökade uppgifter.

Jordbruksnämndens utredningar har visat att vår livsmedelsberedskap är otillfredsställande. Utredningarna har genomgående tillstyrkts av remissmyndigheterna. Den behandling som frågan om livsmedelsberedskapen fått i årets jordbrukshuvudtitel kan inte sägas vara i god överensstämmelse med 1967 års jordbruksbeslut. Det militära försvaret kostar nu drygt 5,5 miljarder kronor. Det är betydande belopp. Men de har inte sitt värde för vårt land, om vi inte samtidigt är beredda att klara en acceptabel livsmedelsberedskap.

Det bör vara en självklar bedömning att de 50 miljoner kronor, som statens jordbruksnämnd ansett nödvändiga för förbättrad livsmedelsberedskap för budgetåret 1970/71, skall ställas till förfogande. Detta torde lämpligast ske genom att de 50 miljoner kronor, som enligt departementschefen skulle

utgöra rörlig kredit att disponeras endast vid krig eller krigsfara, i stället anvisas som investeringsanslag för lagring av jordbruksprodukter för beredskapsändamål.

Med stöd av vad ovan anförts hemställs,

att riksdagen vid behandlingen av jordbrukshuvudtiteln för budgetåret 1970/71, kapitalbudgeten, *VIII:1. Statens jordbruksnämnds delfond: Lagring av jordbruksprodukter för beredskapsändamål* måtte besluta, att de 50 miljoner kronor, som enligt Kungl. Maj:ts förslag skall införas under d) som rörlig kredit i riksgäldskontoret att disponeras vid krig, krigsfara eller andra omständigheter av synnerlig vikt för rikets försvarsberedskap, i stället skall anvisas under b) som investeringsanslag, innebärande att investeringsanslaget till *Lagring av jordbruksprodukter för beredskapsändamål* för budgetåret 1970/71 skall uppföras med 205 000 000 kronor.

Stockholm den 28 januari 1970

Nils G. Hansson (cp)

i Skagrie
